

Základní škola a Mateřská škola Kostomlaty pod Milešovkou	
Program poradenských služeb ve škole	
Č.j.: ZSMS-188/2022	Účinnost od: 1.9.2022
Věcná skupina: 1.1.4	Skartační znak: A10
Změny:	

Program poradenských služeb ve škole

ZŠ a MŠ Kostomlaty pod Milešovkou, příspěvková organizace

Školní poradenské pracoviště

Na základě vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, zřídil ředitel školy od 1. 9. 2016 školní poradenské pracoviště.

Společným cílem je přiblížení poradenských služeb, vytvoření systému včasného odhalování rizikových projevů chování ve škole, zkvalitnění podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami i žáků mimořádně nadaných, podporování rovných příležitostí žáků a poskytování kariérových informací, podpora integrace dětí se zdravotním postižením do běžných typů škol.

Důležitým úkolem školního poradenského pracoviště bude i péče o pedagogy vzhledem k náročnosti a odpovědnosti jejich práce a jejich podpora. Neméně důležitou součástí výchovně vzdělávacího procesu je vytváření důvěryhodného vztahu mezi školou a zákonnými zástupci a vzájemná spolupráce. Hlavním cílem poradenských služeb je prevence, tj. poskytovat služby tak, aby nedocházelo k eskalaci problémů a intervencí bylo zapotřebí minimum.

Veškeré služby jsou pro žáky školy, jejich zákonné zástupce i pedagogy poskytovány zdarma a individuální konzultace jsou důvěrné.

Standardní činnosti poradenských pracovníků zahrnují služby, které jsou poskytovány žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům školy. Podmínkou pro jejich poskytování nezletilým žákům je souhlas jejich zákonného zástupce (není potřeba pouze v případě ohrožení duševního nebo tělesného zdraví žáka a v případech, kdy soud požádá o psychologické vyšetření žáka).

Součástí školního poradenského pracoviště na ZŠ a MŠ Kostomlaty pod Milešovkou jsou tyto osoby:

- **Ředitel školy: Ing. Petr Martínek**
pmartinkkostomlaty@tiscali.cz, tel. 602963790
- Zástupkyně ředitele školy : Mgr. Eva Potyszová
potyszova@zskostomlatypm.cz
- **Výchovná poradkyně školy: Mgr. Miluše Dudová**
dudova@zskostomlatypm.cz
- **Metodička prevence: Ing. Lucie Pagová**
pagova@zskostomlatypm.cz
- **Speciální pedagog: Mgr. Dončevová (externí spolupracovník – PPP Teplice)**
Přítomna ve škole: středa a čtvrtek – 11:00 hod. -13:30 hod.
- **Třídní učitelé**

Standardizované činnosti výchovného poradce

Poradenské činnosti

- Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:
 - koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství - kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka,
 - základní skupinová šetření k volbě povolání, administrace, zpracování a interpretace zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků,
 - individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti ve spolupráci s třídním učitelem,
 - poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků ve spolupráci s třídním učitelem,
 - spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy,
 - zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích krajských poboček Úřadu práce České republiky a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek,
 - poskytování služeb kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.
- Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky, včetně spolupráce na přípravě, kontrole a evidenci plánu pedagogické podpory pro žáky s potřebou podpůrného opatření v 1. stupni.
- Zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádně nadané žáky ve školských poradenských zařízeních.
- Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Příprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.
- Poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.

Metodické a informační činnosti

- Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy:
 - v otázkách kariérového rozhodování žáků,
 - s přípravou a vyhodnocením plánu pedagogické podpory,

- s naplňováním podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
 - s tvorbou a vyhodnocováním individuálních vzdělávacích plánů,
 - v práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.
-
- Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence pedagogickým pracovníkům školy.
 - Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
 - Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.
 - Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízení v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
 - Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
 - Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

Standardizované činnosti školního metodika prevence

Metodické a koordinační činnosti

- Koordinace tvorby, kontrola, evaluace a participace při realizaci minimálního preventivního programu školy.
- Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování.
- Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování.
- Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
- Individuální a skupinová práce se žáky a studenty s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.
- Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s přijímáním odlišnosti.
- Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.
- Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
- Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti

- Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování, zejména orgánů státní správy a samosprávy, středisek výchovné péče, poskytovatelů sociálních služeb, zdravotnických zařízení, Policie České republiky, orgánů sociálně-právní ochrany dětí, nestátních organizací působících v oblasti prevence, center krizové intervence a dalších zařízení, institucí a jednotlivých odborníků.

- Předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školskému poradenskému zařízení.
- Vedení dokumentace, evidence a administrativa související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence.

Poradenské činnosti

- Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli.
- Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.
- Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Standardizované činnosti školního speciálního pedagoga

Podílí se na vytváření programu poskytování pedagogicko-psychologických poradenských služeb ve škole, včetně programu primární prevence. Komunikuje s vedením školy, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci.

Diagnostika a depistáž

- Spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání dle potřeb a možností školy a školního poradenského pracoviště.
- Vyhledávání žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb a zařazení do vhodného preventivního, zejména stimulačního, nebo intervenčního programu.
- Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče.
- Vytyčení hlavních problémů žáka, stanovení plánu pedagogické podpory v rámci školy a mimo ni a stanovené druhu, rozsahu, frekvence, a trvání intervenčních činností.
- Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka, zejména shromažďování údajů o žákovi, včetně anamnézy rodinné a osobní, dále speciálně pedagogická diagnostika, zejména při vzdělávacích problémech žáků, pro navazující intervence ve školním prostředí, speciálně pedagogická diagnostika předpokladů pro čtení, psaní, počítání, předpokladů rozvoje gramotnosti, analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení.
- Speciálně pedagogická a etopedická diagnostika při výchovných problémech, stanovení intervenčního přístupu v rámci školy i mimo ni, dle potřeb, možností a profilace školy.
- Screening, ankety, dotazníky ve škole týkající se speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

Konzultační, poradenské a intervenční práce

- Intervenční podpora při realizaci plánu pedagogické podpory.
- Dlouhodobá i krátkodobá individuální speciálně pedagogická péče za účelem naplňování podpůrných opatření pro žáky, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti; se žákem s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- Dlouhodobá i krátkodobá speciálně pedagogická péče o skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti; se skupinami žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- Participace na vytvoření individuálního vzdělávacího plánu u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo plánu pedagogické podpory u žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb ve spolupráci s třídním učitelem, učitelem odborného předmětu, s vedením školy, se zákonnými zástupci žáka, se žákem a s ostatními partnery podpůrného týmu uvnitř i vně školy.
- Průběžné vyhodnocování účinnosti poskytovaných podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb u žáků, dle potřeby návržení a realizace úprav.

- Preventivní intervenční programy v oblasti školního neúspěchu/výchovných problémů s uplatněním speciálně pedagogických/etopedických přístupů.
- Participace na kariérovém poradenství - volba vzdělávací dráhy žáka, individuální provázení žáka.
- Úpravy školního prostředí, zajištění speciálních pomůcek a didaktických materiálů.
- Individuální konzultace pro rodiče, zabezpečení průběžné komunikace a kontaktů s rodiči žáka/zákonnými zástupci.
- Individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálně vzdělávacích potřeb.
- Speciálně pedagogické přístupy při řešení multikulturní problematiky ve školním prostředí.
- Konzultace s pracovníky školských a dalších poradenských zařízení.

Metodické, koordinační a vzdělávací činnosti

- Příprava a průběžná úprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole - koordinace speciálně pedagogických poradenských služeb na škole.
- Metodická pomoc třídním učitelům při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- Metodické činnosti pro další pedagogické pracovníky školy - specifika výuky a možnosti žáků dle druhu a stupně speciálních vzdělávacích potřeb, návrhy metod a forem práce se žáky - jejich zavádění do výuky, instruktáže využívání speciálních pomůcek a didaktických materiálů.
- Pracovní semináře pro pedagogické pracovníky v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb a rizika jejich vzniku.
- Kooperace s pedagogickými pracovníky školy zajišťujícími poradenské služby.
- Kooperace se školskými poradenskými zařízeními a s dalšími institucemi a odbornými pracovníky ve prospěch žáka se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- Participace na vytváření školních vzdělávacích programů, individuálních vzdělávacích plánů, plánů pedagogické podpory s cílem rozšíření služeb a zkvalitnění péče o skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.
- Koordinace a metodické vedení asistentů pedagoga ve škole.
- Besedy a osvěta zejména zákonným zástupcům.

Třídní učitelé

Motivují třídu k vytvoření vlastních vnitřních pravidel, která jsou v souladu se školním řádem, podporují rozvoj pozitivních interakcí mezi žáky, napomáhají při vytváření pozitivního sociálního klimatu ve třídě. Získávají si přehled o osobnostních zvláštěnostech žáků třídy, o jejich rodinném zázemí, spolupracují s výchovným poradcem a metodikem prevence při vyhledávání problémových žáků, při řešení jejich kázeňských i naukových problémů.

Hlavní úkoly třídního učitele:

- podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky ve třídě,
- sleduje prospěch žáků své třídy, spolupracuje s jednotlivými vyučujícími, informuje rodiče,
- účastní se adaptačních aktivit a třídních aktivit žáků,
- vede žáky k dodržování školního řádu,
- zajišťuje spolupráci školy s rodiči,
- vede dokumentaci o žácích,
- spolupracuje s výchovným poradcem a metodikem primární prevence.

Další pedagogičtí pracovníci školy

Spolupracují s výše uvedenými pedagogickými pracovníky při práci s žáky. Motivují žáky k vytvoření vlastních vnitřních pravidel, která jsou v souladu se školním řádem, podporují rozvoj pozitivních interakcí mezi žáky, napomáhají při vytváření pozitivního sociálního klimatu ve škole.

Pracovní náplně členů poradenského pracoviště

viz přílohy

Přílohy:

Příloha č. 1: Pracovní náplň výchovného poradce

Příloha č. 2: Pracovní náplň školního metodika prevence

Příloha č. 3: Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Příloha č. 4: Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

Příloha č. 5: Preventivní program

Ing. Petr Martínek

Ředitel školy

Příloha č. 1: Pracovní náplň výchovného poradce

Pracovní náplň

Stanovování koncepce rozvoje výchovně vzdělávacího programu a tvorba zásadních učebních dokumentů včetně jejich obsahového zaměření nebo specializovaná metodologická činnost v oblasti pedagogiky a psychologie, k jejímuž výkonu je nezbytné získání specializace v základním oboru.

Komplexní výchovně vzdělávací činnost, individuální přístup k žákům spojený s aplikací nových, netradičních a speciálně pedagogických metod výuky.

- zajišťuje péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- zajišťuje poradenskou službu pro rodiče žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- vede dokumentaci a přehledy o žácích se SPU a SPCH, shromažďuje zprávy z KPPP, SPC
- spolupracuje s učiteli při sestavování individuálních vzdělávacích plánů pro jednotlivé žáky
- spolupracuje s KPPP a SPC, OSPOD
- navrhuje rodičům odborné vyšetření dítěte v KPPP nebo SPC
- pomáhá řešit výukové a výchovné problémy

Poradenské činnosti:

1. Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a přípravu návrhů na další péči o tyto žáky, včetně spolupráce na přípravě, kontrole a evidenci plánu pedagogické podpory a potřebou podpůrného opatření v 1. stupni.
2. Zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádně nadané žáky ve školských poradenských zařízeních.
3. Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (Pedagogická intervence slouží zejména k podpoře vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve vyučovacích předmětech, kde je třeba posílit jeho vzdělávání, ke kompenzaci nedostatečné domácí přípravy na výuku a k rozvoji učebního stylu žáka. Pedagogická intervence se poskytuje jako podpůrné opatření prvního stupně. Pedagogickou intervencí souběžně využívá více žáků, je-li to možné a vhodné.)
4. Příprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.
5. Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:
 - a) koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství-kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka,
 - b) základní skupinová šetření k volbě povolání, administrace, zpracování a interpretace zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků,
 - c) individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti ve

- spolupráci s třídním učitelem,
- d) poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků ve spolupráci s třídním učitelem,
 - e) spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy,
 - f) zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích krajských poboček Úřadu práce České republiky a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek,
 - g) poskytování služeb kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.
6. Poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.

Metodické a informační činnosti:

- 1) Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy:
 - a) s přípravou a vyhodnocováním plánu pedagogické podpory,
 - b) s naplňováním podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
 - c) s tvorbou a vyhodnocováním individuálních vzdělávacích plánů,
 - d) v práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.
- 2) Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence pedagogickým pracovníkům školy.
- 3) Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách inkluze žáků, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
- 4) Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
- 5) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- 6) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.
- 7) Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům

Příloha č. 2: Pracovní náplň školního metodika prevence

Pracovní náplň

Komplexní vzdělávací a výchovná činnost ve všeobecně vzdělávacích nebo odborných předmětech spojená s tvorbou a průběžnou aktualizací pedagogické dokumentace, kterou pedagogický pracovník vytváří, a podle níž postupuje při výkonu své přímé pedagogické činnosti nebo spojená s tvorbou a průběžnou aktualizací individuálních vzdělávacích plánů. Školní metodik prevence vykonává činnosti metodické, koordinační, informační a poradenské. O těchto činnostech vede písemnou dokumentaci.

Metodické a koordinační činnosti

1. Koordinace tvorby, kontrola, evaluace a participace při realizaci preventivního programu školy.
2. Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování.
3. Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování.
4. Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
5. Individuální a skupinová práce se žáky a studenty s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.
6. Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s přijímáním odlišnosti.
7. Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.
8. Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
9. Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
10. Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti

1. Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
2. Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
3. Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast

prevence rizikového chování, zejména orgánů státní správy a samosprávy, středisek výchovné péče, poskytovatelů sociálních služeb, zdravotnických zařízení, Policie České republiky, orgánů sociálně-právní ochrany dětí, nestátních organizací působící v oblasti prevence, center krizové intervence a dalších zařízení, institucí a jednotlivých odborníků.

4. Předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školskému poradenskému zařízení.
5. Vedení dokumentace, evidence a administrativa související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence.

Poradenské činnosti

1. Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli.
2. Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.
3. Příprava podmínek pro inkluzi žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Příloha č. 3: Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci se žákem a často také s rodinou žáka. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat.

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

- a) osobnost žák- snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka
- b) nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem)

Příčiny neúspěchu ve vzdělávání:

- školní nezralost
- včas nerozpoznané smyslové vad- sluchu (v souvislosti s tím řeči), zraku
- nízký intelekt
- vliv rodiny-přílišné nároky, nepodporování ke vzdělávání z různých důvodů, přecvičování leváctví, chybějící motivace k plnění školní povinností
- vývojové poruchy učení či chování
- častá krátkodobá absence
- onemocnění žáka
- dlouhodobá absence
- záškoláctví či skryté záškoláctví
- náročná životní situace
- odlišné sociokulturní prostředí

Při zjišťování příčin neúspěšnosti na naší škole budeme postupovat ve vzájemné spolupráci: třídní učitel-žák-ostatní vyučující výchovný poradce-metodik prevence - vedení školy - ostatní pedagogičtí pracovníci-zákonní zástupci. Podle povahy příčin rovněž další mimoškolní instituce, např. Krajská pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče, OSPOD, lékaři a Policie ČR.

Zjišťování příčin školní neúspěšnosti žáka bude probíhat:

- a) pozorováním jako diagnostickou metodou
- b) diagnostickým rozhovorem s žákem a zákonnými zástupci
- c) analýzou rozhovoru a formulováním možností náprav

Vyučující předmětu, ve kterém hrozí žákovi, že neprospěje, budou o této skutečnosti prokazatelným způsobem včas informovat zákonné zástupce, na základě zjištěných příčin budou přistupovat k žákovi individuálně vzhledem k jeho možnostem a schopnostem.

Motivace žáka ke vzdělávání a lepšímu výsledku bude promyšlena a aplikována tak, aby se žák snažil pochopit souvislosti učiva s praktickým využitím v životě, u starších žáků s možnou budoucí profesí.

Řešení školní neúspěšnosti

Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

- **poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění:** kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z KPPP nebo SPC, inkluze žáka a vytvoření PLPP nebo IVP.
- **odchylka v celkové úrovni inteligence:** žáku bude stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno podle jeho možností a schopností, tak aby splnil stanovené výstupy, vhodné metody práce, motivace – zažití úspěchu, možnost opravit si známku, individuální konzultace ve vyučování i mimo něj, spolupráce s KPPP- inkluze na základě IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou.
- **žáci**, jejichž neúspěšnost souvisí spíše s jinými faktory – **sociálně znevýhodnění:** motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách, přístup k internetu ve škole, práce s klimatem třídy
- **žáci s vysokou absencí** jsou také často ohroženi sklouznutím do školní neúspěšnosti: včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky - plán dostudování učiva a termíny doplnění hodnocení, konzultace s žákem a rodiči, kde se domluví harmonogram a různé způsoby podpory dítěte

Postup při řešení školní neúspěšnosti - podpůrný program:

Hlavním opatřením je jednoznačně zvýšená spolupráce s rodiči.

1. Po prvním čtvrtletí třídní učitelé na třídních schůzkách informují zákonné zástupce o prospěchu žáků. Jedná-li se o rizikový případ neúspěšnosti, výrazné zhoršení prospěchu a podobně, domluví jednání s rodiči a žáky, kteří za toto čtvrtletí neprospívají (hodnocení nedostatečně nebo dostatečně, ale vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový). Přítomni budou: **TU, rodič, žák, učitelé daných předmětů**, kde žák neprospívá, případně **výchovný poradce**. Zde se domluví možnosti a opatření vedoucí k nápravě. Z tohoto jednání bude pořízen zápis, který podepisují všechny strany (škola, rodič, žák), rodiče dostanou kopii domů, aby znali závazky své i dítěte.
2. Také se domluví termín případné další schůzky, při které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu-za vyvolání jednání s rodiči a jeho koordinaci a realizaci odpovídá **třídní učitel**.
3. Podle zájmu je možné využít **individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem** (případně rodičů, žáka a VP) - diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylů).
4. Pokud se situace nezlepšuje, bude nabídnut žákovi po pololetí **podpůrný plán**.
5. Na závěr školního roku by měla být podpora vyhodnocena opět na společné schůzce s rodiči a žákem (případně v pololetí při ukončení podpůrných aktivit, pokud žák překoná obtíže).

Podpůrný plán – plán pedagogické podpory

Podpůrný plán pro **neprospívající žáky** je souhrn opatření nabízených žákům a jejich

rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným. Žák, učitelé a rodiče svým podpisem uzavírají **dohodu** (smlouvu) o společné podpoře žáka a o svých povinnostech, které tím na sebe berou. Nezbytnou součástí podpůrného plánu jsou tedy povinnosti jednotlivých stran (škola, žák, rodič), sankce při jejich nedodržování a podmínky, za kterých škola od této dohody odstupuje.

Realizace podpůrného plánu

Pokud selže individualizovaná podpora žákovi a ten je v prvním pololetí hodnocen nedostatečnou nebo je hodnocen dostatečnou a jeho vyučující vyhodnotí další vývoj jeho výkonů jako rizikový, nabízí se žákovi a jeho zákonným zástupcům podpůrný plán. Po uzavření pololetní klasifikace navrhnou třídní učitelé ve spolupráci s vyučujícími jednotlivých předmětů vedení školy (výchovnému poradci) žáky pro podpůrný plán. Třídní učitel zajišťuje seznáání všech zainteresovaných ke společné úvodní schůzce, kde jsou rodiče a žáci s plánem seznámeni a dojde k jeho podpisu. Po uzavření klasifikace na závěr školního roku je vyhodnocena jeho efektivita.

Formy a metody práce:

Pro úspěšnost Podpůrného programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:

- **podpůrný studijní plán**, tj. stanovení postupu při zvládnutí učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním) na základě doporučení KPPP nebo SPC, tak aby splnil stanovené výstupy
- **zadávání pravidelných úkolů** vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu-dílní úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem
- **možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole**, možnost doučování
- **užívání podpůrných aktivit** – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání **podpůrných pomůcek** při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- **individuální práce se žákem** v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva
- **vedení písemných záznamů o průběhu podpůrného programu** – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci – informace o přístupu žáka k plnění povinností v časovém sledu
- **domluva konzultační hodin**, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel telefonicky zve rodiče současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit
- **doučování** (ve spolupráci se staršími žáky) Pokud se podaří podpořit žáky tak, aby nebyli školsky neúspěšní a nepropadali, zamezí se i předčasným odchodům žáků ze základního vzdělávání. Opakování ročníku je však nadále nutné při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření.

Příloha č. 4: Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

Primární prevence rizikového chování má ukazovat žákům cestu, jak získat základní pracovní návyky, jak se vyhnout konzumaci návykových látek, jak si vážit vlastního zdraví a zvolit zdravý životní styl, jak umět rozpoznat nežádoucí chování v kolektivu, sklon k extremismu politickému i náboženskému, jak se chránit před patologickou závislostí na hrách, automatech.

Ve školním prostředí je prevence vedena tak, aby žák uměl rozpoznat případné domácí násilí, týrání či zneužívání, uvědomil si možné ohrožení zdraví v případě poruchy příjmu potravy, rozpoznal nežádoucí způsoby chování.

Nejčastější příčiny rizikového chování ve školním prostředí:

Úzkost, strach

Osobnost žáka

Temperament žáka – touha po nových zážitcích, situacích

Výchovné působení

Vliv médií

Zjišťování příčin:

Informace od rodičů (třídní schůzky, individuální pohovor, dotazník), od žáků (práce s třídním kolektivem)

Vzájemná informovanost mezi vyučujícími (porady, metodická sdružení...)

Pozorování, rozhovor, beseda (školní prostředí, výlety, exkurze, výchovné či výukové programy)

Škola informuje vždy:

Zákonné zástupce

Dle závažnosti:

Policii ČR

OSPOD

Lékaře

Škola doporučuje:

Úzkou spolupráci s třídním učitelem, výchovným poradcem, metodikem prevence, vedením školy.

V závažnějších případech využít poradenských zařízení – KPPP, SVP, OSPOD, lékaře, Policie ČR.

Dlouhodobé cíle na naší škole:

Vést žáky k odmítání a konzumaci návykových látek (alkohol, cigarety, drogy)

Vést žáky k pozitivnímu přístupu ke vzdělání

Vést žáky ke zdravému životnímu stylu

Vést žáky k odmítnutí extrémistických a společensky nežádoucích názorů

Vést žáky k odmítnutí jakékoliv formy násilí

Zapojit žáky do programu prevence rizikového chování

Krátkodobé cíle na naší škole:

Vést žáky ke snížení krátkodobých absencí

Vést žáky k vytváření pozitivního myšlení v třídním kolektivu
Vést žáky k dodržování pravidel bezpečnosti

Nespecifická prevence

V rámci ŠVP se pedagogové na I. i II. stupni ZŠ zaměřují na plnění dlouhodobých i krátkodobých cílů primární prevence. V jednotlivých předmětech využívají možnost naplňovat obsah primární prevence rizikového chování přirozenou formou.

Žáci získávají vědomosti, dovednosti, návyky a postoje odpovídající úrovni základní školy. Do nespecifické primární prevence řadíme všechny volnočasové dlouhodobé i krátkodobé aktivity.

Jedná se o kroužky fungující při ZŠ, ale i o zapojení žáků školy do sportovních či kulturních spolků města. Dále jsou její součástí i aktivity jednorázového charakteru, což jsou výlety, lyžařské pobyty, exkurze, aktivity spojené s plaveckým výcvikem, dopravním kurzem.

I. stupeň – žáci získávají dovednosti, vědomosti a návyky v rámci:

společného stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli, nácvičku vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry a sebedůvěry, regulování vnímání odlišností dětí, důsledného řešení problémů ve třídě; zdůrazňování důležitosti správné životosprávy, efektivního využívání volného času; seznamování žáků s možným nebezpečím, které hrozí v případě konzumace návykových látek, neuvážené konzumace léků, učení se dbát o svou bezpečnost, poukazování na možná rizika vyplývající z používání moderních technologií, vytváření pozitivního vztahu k přírodě; učení se nenásilným způsobům řešit problémy v rodině i ve školním prostředí.

II. stupeň

seznamování se s negativními účinky návykových látek, léků; učí se respektovat rozdílné schopnosti, učí se vzájemně spolupracovat a pěstovat vůli pomoci druhým, respektovat rozdílné kulturní a sociální prostředí spolužáků, respektovat rozdílnost pohlaví, být tolerantní k lidem s rozdílnou sexuální orientací; učí se poznávat své tělesné potřeby, poznat stavbu lidského těla, umět o tělo pečovat; rozlišovat psychické stavy; umět se správně rozhodnout v důležitých životních situacích, naučit se zodpovědnému chování; uvědomit si, že je třeba pomáhat postiženým lidem – nebýt lhostejný; žáci se učí respektovat školní řád, zákon, využívat práva a povinnosti dítěte.

Specifická primární prevence

představuje konkrétní kroky k předcházení či eliminaci nežádoucích jevů mezi žáky základní školy.

Všeobecná primární prevence

je na ZŠ vedena metodikem prevence, výchovným poradcem a třídním učitelem ve spolupráci s Policií ČR, nízkoprahovým centrem a dalšími subjekty zabývajícími se prevencí rizikového chování.

Selektivní prevence

představuje zařazení preventivních programů zaměřených na určité problémy, určité cílové skupiny – cílem je posílit preventivní aktivity v této skupině, zajišťuje metodik prevence ve spolupráci, výchovný poradce s třídním učitelem a nízkoprahovým centrem, zdravotníkem, příslušníkem Městské policie Bílina.

Indikovaná prevence

je vedena s jednotlivci ve spolupráci s odborným zařízením – dětský lékař, dětský psycholog, psychiatr.

Příloha č. 5: Preventivní program školy

Viz. Preventivní program školy na příslušný rok